

OPĆINSKI NAČELNIK
OPĆINA TEŠANJ
Trg Alije Izetbegovića br. 11
Tešanj
74 260

TEL./FAX: (032) 656-700
(032) 656-701

TELEGRAM: BIRO TEŠANJ

SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE

ZE-DO KANTONA -ZENICA

ADRESA: UL. A. GOLDBERGERA BR. 6 ZENICA

TEL.: (032) 448-200

FAX: (032) 405-173

Broj: 10-49-995/14

Tešanj: 16.03.2015. godine.

OPĆINA TEŠANJ

Priljena	16.03.2015.		
Dj. št.	Kontrol. oznaka	Red. broj	Dr. št.
04	34-6	545	15

Predmet: Informacija, dostavlja se!

U prilogu Vam dostavljamo informaciju o posredovanju, zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba na području Općine Tešanj za 2014. godinu.

Prilog:

1. Informacija.

S poštovanjem.

Dostaviti:

1. Naslovu

2. A/A

Šef Biroa

Muharem Berberović, dipl. pravnik

-INFORMACIJA O STANJU NEZAPOSLENOSTI I KRETANJU NA TRŽIŠTU RADA U 2014 GODINI-

Uvod

Biro za zapošljavanje djeluje u okviru Službe za zapošljavanje ZDK, čiji je osnivač Skupština ZDK. Služba u okviru svojih nadležnosti propisanih Statutom Službe za zapošljavanje ZDK, Zakona i Pravilnika o radu izvještaj o svom radu kao i program rada podnosi Skupštini ZDK.

Rad biroa za zapošljavanje temelji se na sljedećim osnovnim propisima koji regulišu osnovne funkcije biroa i oblast posredovanja u zapošljavanju:

- Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine F BiH“, broj 41/01 i 22/05);
- Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja („Službene novine FBiH“, broj 24/06);
- Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Službene novine F BiH“, broj 30/07, 07/02, 70/08);
- Zakonom o penzijsko-invalidskom osiguranju u F BiH („Službene novine F BiH“, broj 29/98, 49/00, 32/01, 78/05, 59/06 i 04/09);
- Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu („Službeni glasnik BiH“, broj 36/08);
- Zakon o zapošljavanju stranaca („Službene novine F BiH“, broj 08/99);
- Zakon o upravnom postupku („Službene novine F BiH“, broj 02/98 i 48/99);
- Etički kodeks zaposlenika Javnih službi za zapošljavanje u F BiH.

Prema članu 8. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba biro za zapošljavanje nadležan je za:

- Vođenje pojedinačnih evidencija o svakoj nezaposlenoj osobi,
- Posredovanje u zapošljavanju,
- Prikupljanje i dostavljanje podataka o nezaposlenim osobama,
- Provođenje procesa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije nezaposlenih osoba i njihovo zapošljavanje na odgovarajućim poslovima,
- Kompletiranje zahtjeva za utvrđivanje prava osobama za slučaj nezaposlenosti,
- Kompletiranje zahtjeva za izdavanje radnih dozvola stranim državljanima i osobama bez državljanstva.

Sve aktivnosti biroa u 2014 godini bile su usmjerene na provođenje mjera kojima se pospješuju i unapređuju uslovi za posredovanje u zapošljavanju. Posredovanje u zapošljavanju obuhvaća sve radnje i mjere poduzete u skladu sa zakonom u svrhu povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje kao i zaposlene osobe koja traži promjenu u zaposlenju, s poslodavcem kojem je potreban zaposlenik radi zasnivanja radnog odnosa, odnosno sklapanja ugovora o radu ili radnog angažovanja.

Pored aktivnosti koje su se provodile u biroa za zapošljavanje Tešanj na stvaranju uslova za nova zapošljavanja i dalje se zadržala visoka stopa nezaposlenosti. Recesija i globalna ekonomska kriza pogoršale su stanje na tržištu rada i perspektive zapošljavanja u mnogim zemljama, pa tako i u BiH. Biro je kroz različite aktivnosti, mjere i postupke izvršio posredovanja u zapošljavanju nezaposlenih osoba iznad nivoa prethodne godine.

Obzirom da poslodavci nisu obavezni prijaviti biroa za zapošljavanje prijem novih radnika sa kojim su zasnovali radni odnos, to predstavlja problem sa kojim se biro svakodnevno susreće prilikom evidentiranja nezaposlenih, a naročito u postupku uvođenja nezaposlenih u određena prava koja im pripadaju po osnovu nezaposlenosti, npr. zdravstveno osiguranje i dr.

Zbog navedenog, aktivnosti savjetodavaca su bile usmjerene na obilasko i druge neposredne kontakte sa poslodavcima radi razmjene podatka i informacija, a koje su bile u funkciji efikasnijeg posredovanja. Biro je u protekloj godini ostvario dobru saradnju sa poslodavcima, kako putem prethodno navedenih aktivnosti, tako i putem saradnje sa Udruženjem privrednika Jelah-Tešanj.

Zaposlenost/nezaposlenost

Stopa nezaposlenosti na području općine Tešanj iznosi 43, 82%. Zbog visoke stope nezaposlenosti, a u sklopu redovnih aktivnosti i radnih zadataka u protekloj godini smo učinili određene korake na njenom smanjivanju i dovođenju u realne okvire. Učinili smo dodatni napor u praćenju evidencija nezaposlenih, odnosno dosljedne primjene Zakona o zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja.

Prema podacima Zavoda za statistiku broj nezaposlenih osoba na području Ze do kantona je 70. 436. Pregled evidentiranih nezaposlenih osoba u biroima po općinama u kantonu je sljedeći:

Tabela 1.

Općina/biro	Broj evidentiranih nezaposlenih osoba
Broza	1 996
Doboј Jug	1 008
Kakanj	6 946
Maglaj	5 179
Olovo	1 950
Tešanj	7 861
Usora	1 006
Vareš	1 316
Visoko	7 946
Zavidovići	7 371
Zenica	22 866
Žepče	4 991

Radi poređenja na evidenciji biroa za zapošljavanje Tešanj u poslednjih nekoliko godina broj nezaposlenih je iznosio :

- 31 decembar 2010 godine .....7.793 n/o
- 31 decembar 2011 godine .....7.778 n/o
- 31 decembar 2012 godine .....8.164 n/o
- 31 decembar 2013 godine .....8.160 n/o
- 31 decembar 2014 godine .....**7.861 n/o.**

Primjetno je da poseban problem čini struktura nezaposlenih osoba gdje prevladavaju teško upošljive osobe, kao što su : dugoročno nezaposleni, osobe sa invaliditetom, žene, osobe bez kvalifikaciju, osobe bez radnog iskustva i potrebnih vještina u struci.

U općini Tešanj prema raspoloživim podacima Zavoda za statistiku u 2014. godini je bilo uposleno 10 313 radnika (u 2013. godine broj uposlenih je bio 9 457). Dakle, ostvareno je povećanje za 856 novouposlenih radnika.

Prema evidencijama koje vodi Služba za finansije i ekonomiju općine Tešanj u toku 2014. godine 91 lice je registrovalo samostalnu djelatnost (u 2013 godini 72 lica su registrovala djelatnost).U odnosu na prethodnu godinu više za 19 registrovanih djelatnosti. U 2014 godini 76 lica je objavilo djelatnost (u 2013 godini 126 lica je objavilo djelatnost), što je u odnosu na prethodnu godinu smanjenje za 50 objavljenih djelatnosti.

Prema svim prethodno iskazanima podacima zaposlenost se u 2014. godini povećala. Rast zaposlenosti je ostvaren u kožarsko-tekstilnoj, metalnoj industriji i uslužnim djelatnostima. Prema iskazanim podacima preduzeća i drugih subjekata u 2014.godini biro za zapošljavanje je posredovao za 2 162 lica kod zasnivanja radnog odnosa. Iako iskazana zaposlenost ima tendenciju rasta u odnosu na prethodne godine mišljenja smo da bi ona mogla imati trend povećanja ako bi se prevazišli problemi koji prate privredne subjekte već dugi niz godina, a ogledaju se u kašnjenju uplata doprinosa, što dalje uzrokuje kašnjenje uplate doprinosa na plaće. Ovaj problem je evidentan kod većeg broja privrednih subjekata koji su poslovali u 2014. godini, a nastaviti će najvjerovatnije isto poslovati i u narednoj godini.

U uvodu smo opisali aktivnosti biroa za zapošljavanje, i pored istih se vodi čitav niz evidencija o nezaposlenim osobama koje u svakom trenutku mogu dati stvarnu sliku stanja u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Tešanj zavisno od statističkih obilježja. Zavisno od vrste statistički podataka kad je u pitanju

kretanje nezaposlenosti na području općine informacija se dostavlja Načelniku općine, SZZZE- DO kantona, FZZZ BiH.

Ekonomska kretanja uslovljavaju starije u oblasti kao što je nezaposlenost, koja je kako je već poznato u BiH veoma visoka. U ovako visokoj stopi nezaposlenosti poseban problem predstavljaju n/o u starosnoj dobi do 30 godina koji čine više od trećine nezaposlenih što je ključni faktor za socijalnu i ekonomsku stabilnost. Mladi se suočavaju sa ozbiljnim preprekama koje im onemogućavaju da se uključe na tržište rada a prvenstveno kroz nemogućnost ostvarivanja radnog iskustva. Ovaj problem je evidentan posebno kod osoba sa srednjom stručnom spremom, te na taj način umanjuje njihovu konkurentnost na tržištu rada. Dodatni problem predstavlja što jako veliki broj n/o radi na crno, a značajan dio uposlenih na takav način čine mladi, koji su tako prisiljeni da rade poslove za koje nisu školovani, i radeći na taj način gube i onako slabo stečeno znanje koje su stekli školovanjem.

Iz prikazane tabele 2. se mogu vidjeti podaci i činjenice koji pružaju stvarnu sliku stanja u oblasti rada i zapošljavanja na području općine Tešanj u posljednjih pet godina.

Tabela 2.

Red. broj	Godine	POSREDOVANJE U ZAPOSŁJAVANJU							SOĐIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH	
		Nezaposlena lica	Novoprijavljena nezaposlena lica	Brisana lica sa evidencije	Zaposlena lica sa evidencije	Podnijeti zahtjevi stranaca za radne dozvole	Izdane radne dozvole stancima	Broj korisnika prava na PIO	Korisnici novčane naknade	Korisnici zdravstvene zaštite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	2010	7793	2159	2039	1127	15	13	9	686	5287
3	2011	7778	2258	2279	1280	16	13	6	633	5302
4	2012	8164	2418	2050	1429	11	10	16	807	5806
5	2013	8160	2303	2204	1936	13	12	17	736	6014
6	2014	7861	2623	2937	2162	14	13	34	750	5805

Analizirajući podatke iskazane u pojedinim rubrikama unutar tabele može se vidjeti da je ostvarena pozitivna promjena kad su u pitanju evidencije o broju n/o evidentiranih u birou Tešanj u periodu 2013. i 2014. godine. Pored neznatnog smanjenja broja nezaposlenih globalna svjetska ekonomska kriza još uvijek je prisutna u BiH tako da još uvijek veliki broj osoba ostaje bez zaposlenja.

Pored pomenute krize prisutan je niz drugih razloga koji utiču na nezaposlenost kao što su:

- Izlazak iz procesa obrazovanja znatnog broja lica,
- neusklađenost tržišta rada sa obrazovanjem,
- nedovoljna ulaganja za otvaranje novih radnih mjesta,
- odustajanje od traženja zaposlenja,
- promjena mjesta prebivališta,
- nezainteresiranost/pasivnost za zasnivanje radnog odnosa,
- fiskalna rasterećenja privrednih subjekata prilikom zapošljavanja mladih,
- nedovoljna aktivnost u svim djelatnostima privrede, a posebno u radno intezivnim djelatnostima.

Pored pomenutog problema rada na crno poseban problem predstavlja potreba reforme u oblasti tržišta rada, a time i prilagođavanje tržišnim uslovima privređivanja.

Primjetan je porast nezaposlenosti kod učenika koji su završili školovanje, kao i kod n/o sa VSS. Ostala struktura evidentiranih nezaposlenih u općini Tešanj u toku 2014. godine nema ozbiljnijih promjena u odnosu na raniji period.

Dužina čekanja na posao u prosjeku je preko tri godine, a za nezaposlene osobe starije dobi od trideset pet godina do pedeset pet godina je duže od pet godina. Dužina čekanja i već pomenuta neusklađenost tržišta rada sa obrazovanjem na području općine pred Službu za zapošljavanje, odnosno biro Tešanj stavlja obavezu prekvalifikacije pojedinih kategorija nezaposlenih lica kako bi se zadovoljile potrebe tržišta rada. U ukupnom broju nezaposlenih najveći broj nezaposlenih otpada na osobe koje prvi put traže zaposlenje.

Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba sa 31.12.2014. godine iskazana po stručnoj spremi.

Tabela 3.

N/O kvalifikaciona struktura Biro Tešanj		Ukupno	VSS- 2 Magistri, dr.	VSS	VŠS	SSS	NS S	VKV	KV	PK	NK
2012	Svega	8164	/	221	36	1216	12	76	3434	395	2774
	žena	3339	/	160	17	718	11	6	1186	80	1160
2013	Svega	8160	15	256	36	1240	18	76	3391	388	2740
	žena	3379	11	183	17	724	14	6	1192	75	1157
2014	Svega	7861	19	265	33	1308	14	61	3240	348	2573
	žena	3465	10	192	16	806	12	7	1201	70	1146

Stanje evidentiranih nezaposlenih osoba u birou za zapošljavanje Tešanj po godinama starosti:

Tabela 4.

Godine starosti		NK	PK	KV	VKV	NSS	SSS	VŠS	VSS 1	VSS 2	Ukupno
2011-2014	15-18	37	1	228	0	0	18	0	0	0	284
	2012	46	1	186	0	0	18	0	0	0	251
	2013	49	0	214	0	0	16	0	0	0	279
	2014	40	0	190	0	0	27	0	0	0	257
2011-2014	19-20	32	1	330	0	0	175	0	0	0	538
	2012	30	0	304	0	0	204	0	0	0	538
	2013	36	0	271	0	0	211	0	0	0	518
	2014	31	0	279	0	0	303	0	0	0	613
2011-2014	21-24	81	1	480	0	0	189	1	58	2	812
	2012	86	0	504	1	0	238	0	73	0	902
	2013	71	2	451	0	0	245	0	80	5	854
	2014	66	1	429	0	0	227	0	74	1	798
2011-2014	24-27	83	7	330	0	0	120	6	45	2	593
	2012	70	3	361	0	0	125	4	91	6	660
	2013	71	1	331	0	0	113	2	91	9	618
	2014	61	1	276	0	1	101	1	97	12	550
2011-2014	28-30	132	3	303	1	0	99	7	26	1	572
	2012	119	6	330	2	0	95	8	27	1	588
	2013	104	7	300	3	0	102	6	52	1	575
	2014	84	4	314	4	0	91	4	47	5	553
2011-2014	31-35	368	28	402	0	8	99	6	16	0	927
	2012	329	26	457	2	4	126	8	14	0	966
	2013	285	12	452	1	2	132	10	21	0	915
	2014	246	5	416	1	0	133	10	27	1	839
2011-2012	36-40	478	30	376	0	2	65	3	1	0	955
	2012	488	33	375	1	4	75	2	2	0	980

2013		466	38	367	1	7	72	2	6	0	959
2014		452	26	354	1	6	74	4	9	0	926
2011	41-45	440	49	319	4	1	121	1	1	0	936
2012		434	39	358	3	1	105	2	2	0	944
2013		434	31	373	2	2	92	2	0	0	936
2014		426	32	350	2	1	77	3	2	0	893
2011	46-50	390	51	206	15	3	145	5	1	0	816
2012		413	59	227	10	1	165	3	2	0	880
2013		419	51	254	12	0	164	3	4	0	907
2014		408	58	265	7	1	159	1	2	0	901
2011	51-55	342	102	158	30	0	37	2	1	0	672
2012		362	93	174	25	1	50	3	1	0	709
2013		384	92	183	18	5	77	4	1	0	761
2014		365	82	177	17	4	93	5	0	0	743
2011	56-60	265	88	101	14	1	10	5	4	0	488
2012		272	103	128	25	1	14	6	1	0	550
2013		276	112	154	29	1	12	6	1	0	591
2014		270	100	142	23	0	17	2	6	0	560
2011	61-65	110	30	38	5	0	1	0	1	0	185
2012		125	32	30	7	0	1	0	1	0	196
2013		145	42	41	10	1	4	1	0	0	244
2014		124	39	48	6	1	6	3	1	0	228

Najbrojnija zanimanja evidentirana u birou Tešanj u protekloj 2014. godini su:

VSS-2 (magistri, dr.).....	19
VSS-1.....	265
• diplomirani ekonomist(različitih smjerova).....	52
• diplomirani pravnik.....	36
• prosvjetni radnici svih zanimanja.....	79(oc 80% prosvjetnih radnika svih zanimanja imaju ugovor na određeno, tj. svake godine po isteku ugovora se prijavljuju na evidenciju nezaposlenih, odnosno nemaju trajno riješen radni status).
SSS Ekonomski tehničar	319
SSS Medicinski tehničar	150
SSS Maturant gimnazije	169
SSS Mašinski tehničar	124
SSS Elektroenerg.tehničar.....	85
KV Prodavač	369
KV Šivač tekstila-krojač	378
KV Metalotokar	232
KV i PK Zidar	289
KV Električar održavanja	117
KV Vodoinstalater i plinoinstalater	129
KV Automehaničar	218
KV Vozač teretnog vozila	162
KV Monter mašina i alatjika	163
KV Frizer	221
KV Stolar	110
NK.....	2573

U 2014. godini rad uposlenika u birou Tešanj pored ostalog je bio usmjeren na unapređenje, jačanje i promociju aktivne politike u zapošljavanju (APZ-a). U tom smislu, preseljenjem u nove savremene prostorije, rad birou za zapošljavanje se realizirao kroz slijedeće aktivnosti:

- Prema ustaljenoj praksi bila je planirana posjeta školama kako bi se provelo profesionalno informisanje učenika završnih odjeljenja. Za provođenje ove aktivnosti Služba za zapošljavanje Ze- do kantona dobija saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport. Profesionalne informisanje učenika završnih

razreda osnovnih i srednjih škola se ogleda u informisanju učenika o rokovima za prijavu na evidenciju nezaposlenih i pravima po osnovu nezaposlenosti, učenici se upoznaju sa pojmom tržište rada i sl.

Aktivnost profesionalnog informisanja učenika završnih odjeljenja je obaveza biroa, koja proizilazi iz člana 8.stav 4. zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Sl.novine FBiH“, broj 41/01 i 22/05). Za razliku od prethodnih godina, kada smo zajedno sa pedagogima srednjih i osnovnih škola ovu aktivnost provodili na terenu obilaskom škola. U 2014. godini aktivnost profesionalnog informisanja smo proveli na način da smo uzeli učešće u organizovanju „Sajma srednjih škola i fakulteta“, koji je održan u Tešnju. Biro za zapošljavanje je imao svog predstavnika u organizacionom odboru sajma. Također, biro je imao svoj štand sa mogućnošću prezentacije o profesionalnoj orijentaciji i informisanju učenika.

Aktivnosti vezane za unapređenje aktivne politike tržišta rada i posredovanja u zapošljavanju

Posebne pažnja je posvećena jačanju motivacije kod mladih osoba starosti do 30 godina kroz obuke- edukacije, a u vezi sticanja vještina traženja zaposlenja, što je kod prethodno navedene populacije stvorilo određeno samopouzdanje.

U protekloj godini pored useljenja u nove savremene prostorije stečeni su i bolji uvjeti za provođenje aktivne politike zapošljavanja, što je konkretno značilo za mlade n/o da su dobijali kontinuiranu pomoć od stručnih osoba sa krajnjim ciljem da n/o dobiju zaposlenje. To se prvenstveno odvijalo kroz grupna savjetovanja/radionice i individualna savjetovanja. Grupnim savjetovanjem/radionicama smo imali za cilj da n/o stekne znanja i vještine kako napisati biografiju (CV), popratno pismo, kako se predstaviti poslodavcu i uspješno obaviti intervjue, na koji način pratiti i prijavljivati se na oglase za posao, kako napraviti individualan plan zapošljavanja i sl.. U toku 2014 godine održane su 23 radionice (s prethodno navedenim naslovima) sa ukupno 119 polaznika tj. mladih n/o.

Individualna savjetovanja su u većem broju rađena pomoću instrumenta Pasoš kompetencija, koji je novina u BiH. Obzirom da četvrtu godinu zaredom ostvarujemo uspješnu saradnju s njemačkom organizacijom GIZ- Sarajevo, ista nam je ustupila instrument Pasoš kompetencija kako bismo poboljšali rad sa n/o. Ukupan broj individualnih savjetovanja u 2014 godini je 46.

Također, u toku 2014 godine ostvarena je saradnja i sa određenim lokalnim udruženjima, organizacijama i sl. Saradnja se prvenstveno ogledala u organizovanju dvodnevni obuka, javnih tribina i sl.

U okviru ovih aktivnosti na unapređenju upravljanja tržištem rada u 2014. godini smo posjetili 257 poslodavaca, s ciljem informisanja poslodavaca o aktuelnim javnim pozivima za zapošljavanje radnika, informisanja o potrebama poslodavca i sl.

Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih

Jedna od osnovnih funkcija Službi za zapošljavanje je ostvarivanja socijalne i materijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, a koja je utvrđena zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH“, br.41/01,22/05, i 9/08.).

Nezaposlene osobe po prestanku radnog odnosa u skladu sa navedenim Zakonom ostvaruju pravo na novčanu naknadu, zdravstveno osiguranje i penzijsko-invalidsko osiguranje.

Novčana naknada je jedno od osnovnih prava iz radnog odnosa. Po osnovu podnešenih zahtjeva putem biroa za zapošljavanje Tešanj, pravo na novčanu naknadu je ostvarilo u 2014. godini 750 nezaposlenih osoba.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u članu 19.tačka 12,13,14, utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba, a koja je prijavljena birou za zapošljavanje stiče pravo na zdravstveno osiguranje. Na osnovu navedenih zakonskih propisa pravo na zdravstveno osiguranje u 2014. godini je koristilo 5805 nezaposlenih osoba. Napominjemo da smo u toku prethodne godine vršili potpunu primjenu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba kao i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja i pored toga nije došlo do stagnacije odnosno značajnog pada broja nezaposlenih osoba koji koriste zdravstveno osiguranje putem biroa.

Vrlo česta pojava u prethodnim godinama je bila mogućnost interventnog i privremenog odobravanja zdravstvenog osiguranja nezaposlenim osobama koje ovo pravo nisu ostvarile u redovnom postupku, a desili su im se privremeni zdravstveni problemi, ovakva pogodnost je ukinuta jer nije u skladu sa Zakonom.

Ukoliko bi se desilo da već ranije pokrenute aktivnosti u vidu inicijativa budu usvojene i da se pristupi izmjenama propisa koji bi doveli do oslobađanja Službi za zapošljavanje od tereta zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, sasvim sigurno bi došlo do rasterećenja biroa, a time bi se otvorio prostor za rad na osnovnoj funkciji biroa, tj. posredovanja u zapošljavanju.

Članom 31.stav 2. i 3. Zakona određeno je da se penzijsko – invalidsko osiguranje osigurava nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju, u skladu sa zakonom o

penzijsko-invalidskom osiguranju. U toku 2014. godine biro za zapošljavanje je podnio 34 zahtjeva radi sticanja uslova za odlazak u prijevremenu penziju

Program poticajnih mjera za zapošljavanje

U protekloj 2014 godini raspisan je niz javnih poticaja za zapošljavanje n/o. Ostvarujući saradnju sa udruženjem privrednika, uspjeli smo informisati i animirati veliki broj poslodavaca kako bi se prijavili i koristili sredstva sufinansiranja zapošljavanja n/o. U tabeli 5. su pokazatelji navedenog

Tabela 5.

Naziv programa tržišta rada	Broj uposlenih osoba po programu/Broj poslodavaca	Napomene
Program Prvo radno iskustvo, 2013/2014	44 n/o kod 21 poslodavca	Program u toku
Program Prvo radno iskustvo, 2014/2015	77 n/o kod 33 poslodavca	Program u toku
Program „Prilika za sve“2014	113 n/o kod 31 poslodavca	Program u toku
Program „Vaučer“	7 n/o kod 3 poslodavca	Program u toku
Program „Sezonsko zapošljavanje“	2 n/o kod 1 poslodavca	Program u toku
Program zapošljavanja VSS pripravnika „100+“, 2014/2015	9 n/o kod 8 poslodavaca	Program u toku

Rad na crno

Siva ekonomija je prateći oblik sivog tržišta koja u svoje elemente uključuje nezakonite vidove poslovanja firmi. Sa stanovišta politike zapošljavanja, siva ekonomija ostavlja ozbiljne posljedice na radno sposobno stanovništvo koje se ne zapošljava i tako ogroman kapital uložen u njihovo obrazovanje propada. Angažiranje radnika suprotno zakonu tzv. „rad na crno“, prisutan je kao pojava u svim zemljama svijeta, a kod nas ovakav vid rada ima posebnu težinu i ostavlja dugoročne posljedice.

U toku 2014. godine na području općine Tešanj prema izvještajima koji su dostavljeni od strane Kantonalne inspekcije rada izvršeno je 62 kontrole u:

- ukupno izvršenih kontrola kod pravnih lica -----24
- ukupno izvršenih kontrola kod SUR-----18
- ukupno izvršenih kontrola u STR----- 7
- ukupno izvršenih kontrola u SZR----- 13.

Biro za zapošljavanje je u sklopu svojih redovnih radnih aktivnosti u toku 2014. godine vršio stalne preventivne mjere u cilju sprečavanja rada „na crno“, i to u vidu pojačanih kontrola i provjera uz primjenu različitih preventivnih mjera kao što su: pozivanje na vanredno javljanje, uzimanje izjava od nezaposlenih osoba, uvid u pasoše, provjera statusa n/o u ambasadama, provjera izdatih duplikata radnika knjižica itd.